

épen barátságos hajlandóságukat Magyarország ellen sőt a magyar király felségjogainak magyarázatába is belementek. Mindezt csak annak a helyzetnek rajzolására szempontjából mondja el szóló, amelyben Pitreich nyilatkozatai történtek. — Természetes, hogy ilyen helyzetben megnyugvással fogadták Pitreich nyilatkozatait a delegációban s megnyugvással fogadta Tisza István is, jóllehet Pitreich beszédéből, véleménye szerint, beigazolható, hogy merőben ellentétes álláspontot tárgyalt el a közös hadügyminiszter Tisza programjával. A legtöbb ellentét épen abból származik, hogy ilyen eltéréseket állandóan takargatnak s soha sem akarnak tisztázni. Szóló elhiszi, hogy Pitreich nem akart közjoggal foglalkozni, de azért mégis iparkodott közjogilag meghatározni a hadsereg helyzetét és e törekvése folyamán azt mondta, hogy a hadsereg közös hadserege bizonyos nemzeteknek. E nemzetek közt említette a cseh, lengyel és német nemzetet. E definícióval szemben szóló fölolvassa a törvényt, amely e definícióval homlok egyenest áll s aztán a különbségeket pontonként magyarázza, majd arra a konkluzióra jut, hogy a hadügyminiszter alap fölfogásában, abban van a sérelem, hogy a hadsereget mint egy centralisztikus állam hadseregét képezi el. Okát ennek a hibának abban látja, hogy nincs meg az őszinteség arra, hogy a félreértéseket tisztázzák. Nem vádolja Tiszát, hogy e félreértéseket ne akarná eloszlatni, de rossz néven veszi tőle, hogy tegnap azt mondta, hogy Pitreich kijelentései fedik az ő programját. Igaz, hogy a katonai nevelés kérdésében ez a kongruencia meg van, de nincs meg a nyelvkérdésben. Szóló szerint a magyar nyelv érvényesítéséhez nemcsak jogunk van, de azt mihamarabb érvényesíteni is kell. Ettől el lehet tekinteni bizonyos időkben, mint most, de végül mindig ez marad. Elhiszi, hogy evel az ő álláspontjával nem egyezik a Pitreichné, de nem egyezik meg még a Tisza álláspontjával sem. Pitreich beszédében elvi kijelentés

foglaltatik, mely szerint a magyar nyelv sohasem fog érvényesülni a hadseregben.

Általános fejtegetései után Apponyi a Pitreich-féle beszédéből a nevelésre vonatkozó részleteket beszéli meg, mindvégig avval a törekvéssel, hogy bebizonyítsa miszerint Pitreich közt s a szabadelvűpárt katonai programja közt még a katonai nevelés, főleg a katonai nevelőintézetek létesítése kérdésében is ellentét van. E tekintetben első sorban az alreáliskola kérdését fenyegeti. Ezek után nem esodálja, ha a delegáció olyan nagy lelkesedéssel honorálta Pitreich kijelentéseit s nem esodálja, hogy az osztrák igazságügyminiszter azt mondta, hogy a hadsereg tisztjei külön katonai állampolgársággal bírnak. (Derűtségg.)

Végül konstatálhatni véli, hogy itt nagy kétértelműségek lappanganak a dolgok mögött, melyeket nem szóval, hanem tettekkel kell eloszlatni. Főhívatást intéz a kormányhoz, hogy a homályt oszlassa el s kéri az obstrukciót, tegye lehetővé, hogy a kormányt tények alapján lehessen megbírálni. (Nagy zaj a baloldalon. Helyeslés jobbfelől.)

Rakovszky István: Kézi zálogot kérünk! (Zaj.)

Apponyi Albert: Ha az obstrukció komoly, akkor később is megtalálja erőforrásait s ha a kormány tényei nem elégitik majd ki, ő lesz a harcölök első sorában. (Zaj.) Első dolog azonban a parlamenti rend helyreállítása s az, hogy nyujtsanak módot a parlamenti reform keresztülvételére. (Helyeslés.)

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Tisza István gróf miniszterelnök reflektál Apponyi beszédére. Melegen üdvözi őt az obstrukció ellen mondottakért. Ezután áttérve azokra, a miket Apponyi gróf Pitreich hadügyminiszter beszédéről mondott, újból ismétli a Pitreichről tegnap tett nyilatkozatait. Felolvass néhány részletet abból a beszédéből, melyet Pitreich ma délelőtt Bécsben az osztrák de-

legáció ülésén tartott. Ebben kijelentette Pitreich, hogy távol áll tőle, hogy Magyarország jogállását és a magyar államnyelvet érinteni vagy korlátozni akarta volna.

Darányi Ferenc szólalt még fel röviden Tisza István után, mire az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

— *Az amerikai elnökválasztás.* Az Egyesült-Államokban megejtendő elnökválasztás már most izgatja New-Yorkban a demokrata kedélyeket. E pártban szakadás készül Bryan, a volt elnökjelölt magatartása miatt, akit most újból pajzsra emeltek. Bryan azonban, ki tudvalevőleg az aranyvaluta ellensége, kijelentette, hogy a jelölést ezúttal nem fogadta el, de a néptribun szerepét játszsza, hogy bosszút állhasson azokon, a kik megválasztását az előbbi választáson meghiúsították. — Bryan ragaszkodik régi programjához, mely a szabad ezüstverést kívánja és figyelmezteti híveit, hogy őrizkedjenek az olyan jelöltektől, mint Cleveland vagy Olney, a kik kapitálista érdekeket védnek. Ennek a személyi élő harenak, mint egy new-yorki táviratból kitűnik, alighanem az lesz a vége, hogy a demokrata-párt egy része Bryantól elfordul.

⊙ *Finnek sorsa.* Az oroszok finnországi gazdálkodására jellemző, hogy az elmúlt évben, a mióta Bobrikov főkormányzó jóformán korlátlan hatalmu intőzője a finnek sorsának, harmincnyolc finn embert utasítottak ki hazájából. Ezek között van három volt szenátor, négy mágnás, több polgármester s néhány bíró, a kik elég vakmerőek voltak arra törekedni, hogy a becikkelyezett finn törvényeknek érvényt szerezzenek. Ezekhez sorolandók még az Oroszországba száműzöttek, a kiknek száma az ősz óta ötre emelkedett. A hivataluktól felfüggesztett tisztviselők eddig hetvenheten vannak.

Gyönyörűséges virágszál.

Irta: Nagy Endre.

A Lédey-tanya ott van négy óra járásnyira a vasutól, végtelenbe nyúló síkság közepén. Aki pedig a tisztartói lakból, a gazdatisztek házaiból és a majorsági épületek közé számítottik a béres házak, istállók és az iskola. Kívülről nem lehet különbséget tenni bennük: egyformán rózzant mindegyik.

A ki pedig el akar kerülni a világgyarló örömeiből, csak ide jöjjön. Itt ugyan jobban eltemeti magát, mint hármas koporsóban, kőkriptában.

Itt kapott tanítói hivatalát Szerecsey Pál, amikor kikerült a „prepán“-ból Isten veled vidám nyomoruság, füttyös koplalás, táncoló didergés és röpködő rongyok! A prepa éveknél vége, most már a rektoram korszak következik az ötven forint fizetéssel, komenciával és egyhangu, örök nyugalommal.

Amikor beköltözött kevés motyójával, keserűen nézett körül a tanyán. Oh, hisz odafönt a fővárosban legalább a szemét bőven traktálhatta. Eszébe jutottak a lármás utcák, a méltóságteljes asszonyok és a könnyüléptű leányok. No, hiszen itt ugyan sok nézni valója akad. A kut körül, zöld maszatos pocsolóban kacskák és ludak fürödtek, a felszerek tájkán pedig tyuknénik és csirke kisaszonyok tereferéltek. Egy-egy kakas aszfalt-betyár módra vette őket szemügyre.

Azaz, hogy voltak itt hölgyek is.

A béresasszonyok, ott szapulnak a vályu mellett és vörösre edzett karjukkal csapkodták a sulykoló fát. A tisztartói lak verandáján pedig előkelő pongyolában ült a tisztartóné és valami kézimunkán babrált. Kővér, ötvenes asszony volt; olyan asszony, a ki már nem jön asszonyszámba.

Szerecsey Pál csak bámult, bámult ki a tanítói lakás ablakából. A másik ablakban egy gazdasági gyakornok cselekedte ugyanezt. Ez a fiatal ember fogadta megérkezésénél és örült neki nagyon, hogy most kettesben hallgathatnak. Nem sok beszélni való akad idekűnn a tanyán.

— Egyszer csak piros kartonruhás, szőke leány szaladt végig az udvaron. Szánalmas, pötty teremtés volt, a melyet csak a fáradt tanyai unalom szülhet. Nem is lehetett tudni, tizenöt éves volt-e vagy husz, oly vézna volt a termete. Az arca lapos, széles, a két szeme apró. A haja csepűszinü.

— Ki ez a lány? — kérdezte Szerecsey.

— Az ispán leánya. Egyetlen lány az egész tanyán.

A tanító gunyosan felsóhajtott:

— Akár ez se volna! Rettenetes kis hölgy!

A gyakornok fujt egyet a cigaretájából és közömbösen mondta:

— Nem a! Megjárja éppen! Ha asszony lesz belőle, meggömbölyödik és szebb lesz.

— Hát menyasszony?

— Nem még. De majd csak akad neki is.

Többet nem is beszéltek erről a dolgról. A leány a kötényéből buzaszemet szórt a csibéknek, aztán mikor észrevette, hogy nézik, kényesen, tipogve lépegetett vissza a házba.

— A válla is görbe mondta Szerecsey.

Nem a! Csak görbén tartja magát — válaszolta a gyakornok.

Alighogy leszállott az este, végkép kialudt az élet az egész tanyában. De a tanító nem tudott elaludni. Rágyujtott a csibukjára és nézdegélt ki az udvarra, amelyen mozdulatlan volt minden, csak a pocsolya tükrén moccant meg olykor a holdfény.

Önkéntelenül is csak az ispánlak felé bámult. Ott még világos volt egy ablak és a függönyön el-elsuhant a lány árnyéka.

— Szeretném én azt az embert látni, aki ezt elvinné feleségül! dűnyögte magában.

Aztán gyorsan visszahúzódott az ablakból, mert eszébe jutott, hogy ingujjban van. Még megláthatná a leány és azt hihetné, hogy őt lesi. No hiszen!

Másnap korán reggel sorra látogatta a tanya lakosságát és bemutatkozott az ispán kisasszonynak is. Előre föltette magában, hogy hizelegni, bókolni fog neki. Elvégre szegény leány

Soraikban vannak a posta-, vasuti- és vámhivatalok főnökei, továbbá az aboi, wasai és wiborgi főbírók csaknem teljes személyzete. Két iskolát is bezártak azért, mert ezekben nem tanítottak eleget oroszul. Azoktól az iskoláktól, amelyek nem nyújtanak elegendő mértékben segédkezet az oroszosításra, megvonják az állami szubvenciót. De nemcsak saját, hanem jutalmazni is tud Oroszországot; így a helsingforsi legfelső kormányhatóság gutgesintt finn tagjait nemzeti rangra emelte. Persze vannak olyanok, akikre a hatalom kegye nagy vonzóerővel bír s ez különösen a népesség alsóbb rétegeiben valóságos morális elvakulásra vezetett, mely a kémkedésben és besugásokban nyilvánul meg.

(1) *Japánok a Balkánon.* Lapunk egyik barátja, ki a múlt hetekben beutazta Bulgáriát és Macedóniát, azt az érdekes hírt közli velünk, hogy több japáni uriember tartózkodik Szófiában és Filippopoliszban. A Caribrod-Musztafapasi vonalon is minden nap lehet látni egy-két mandulaszemű urat, kik élénk társalgást folytatnak a bolgár katonatisztekkel. A Szófiában megfordult japánok érintkezésbe léptek a macedonliga ott tartózkodó vezéreivel s mint barátunk teljesen megbízható forrásból értesült, nagy összegeket bocsátottak a liga rendelkezésére, hogy tavasszal fokozottabb erővel lássanak Macedónia fellázításához. Céljuk oly zavart idézni elő a Balkánon, hogy Oroszország ne szentelhesse teljes figyelmét és erejét a koreai ügyre. A liga most már nem is csinál titkot abból, hogy el van látva pénzzel és mihelyt a hó elolvadt, azonnal akcióba lép.

(2) *Tömeges letartóztatások Szent-Pétervárott.* December közepe táján estély volt Szent-Pétervárott a technológiai intézetben, a melyen vagy hatezren vettek részt. Az est folyamán a diákok az auditoriumba vonultak s ott gyűlést tartottak, a melyen Smirnov mérnök és Kakan technikus elnökölték. Számos beszéd

hangzott el az Oroszországban uralkodó szociális állapotokról s közben élesen bírálgatták a hatóságokat. A szónokok között volt Wolkenstein ismert szent-pétervári ügyvéd is, a ki az ügyvédség szociális jelentőségéről beszélt. A szónoklat végeztével a diákság tüntetést rendezett a kormány ellen. Vörös zászlókat bontottak ki és forradalmi dalokat énekeltek. A gyűlés rendezőinek sikerült a nyugalmat helyreállítani, mindazonáltal Wolkensteint, Smirnovot és Kakant még december 20-án éjjel letartóztatták azon vád alatt, hogy politikai tüntetést rendeztek. Más letartóztatások is történtek, úgy hogy a fogházak most telve vannak ugynevezett politikai foglyokkal. Házkutatások és tömeges letartóztatások ugyszólván napirandén vannak.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A jog és pénzügyi bizottság tárgysorozata.** A város jog- és pénzügyi bizottsága e hónap 18., 19. és esetleg 20-án (hétfőn, kedden, és szerdán) délután 3 órakor a városháza nagytanácstermében Vecsey Imre v. főjegyző elnöke alatt ülést tart. Az ülés tárgysorozatát, mely 22 pontból áll tegnap már egybeállította a főjegyzői hivatal. — A tárgysorozat fontosabb dolgai a folyóügyeken kívül: több törvényhatóság átirata; előterjesztés a városi erdők kezelése és nagyobb hasznosítása tárgyában; a kórház kibővítésének ügye; ajánlat egy városi ingatlan megvétele tárgyában stb. stb. A teljes tárgysorozatot a bizottság tagjainak már ma vagy legkésőbb holnap megküldi a tanács.

× **A színház pályázati hirdetményének ügye.** Tudvalévő, hogy a tanács legutóbbi ülésében elhatározta, hogy a színháznak jövőre pályázat útján való bérbeadása tárgyában a pályázati feltételek megállapítását

bizottságra bizza. E bizottság tagjai lettek Vecsey Imre v. főjegyző, vagy akadályoztatása esetén Oláh Károly v. tanácsos elnöke alatt Magoss György dr. t. főügyész, Aczél Géza v. főmérnök és Roncsik Lajos v. főszámvevő. A bizottság a színházi bérlet pályázati hirdetményének megállapítása végett ma délután 4 órakor a városi főjegyző hivatalos helyiségében ülést tart.

× **Tanácsülés.** A város tanácsa csütörtökön félbeszakadt ülését tegnap délelőtt folytatta Kovács József polgármester elnöke alatt a városháza kis tanácstermében. A tanács tegnap ülésében a csütörtökről elmaradt tárgyalást intézte el tegnap.

× **A jegyzői tanfolyam apadása.** A községi közigazgatási tanfolyamok hallgatóinak száma az idén annyira megcsappant, hogy a pozsonyi s máramarosszigeti tanfolyamokai meg kellett szüntetni. Míg az első évben 800 volt a tanfolyamok hallgatóinak száma, addig az idén összevissza 300 hallgató iratkozott be a községi közigazgatási tanfolyamokra, és ennek is egy része évközben előreláthatólag el fog maradni. Ennek a rohamos apadásnak egyik oka valószínűleg az, hogy az idén már olyan hallgatókat vettek fel a tanfolyamra, akik a középiskola nyolcadik osztályát elvégezték (érettségi nélkül). Az eddigi hatosztályos kedvezmény az idén megszűnt, valamint megszűntek a többi átmeneti kedvezmények is. A legfőbb oka ezen szembetűnő apadásnak azonban az, hogy ezen magasabb kvalifikáció dacára a községi és körjegyzők anyagi existenciája mai napig nincs biztosítva. A kormány a községi és körjegyzők fizetésének rendezését is felvette programjába és erre nézve, folynak az előkészületek. Ez bizonyára javít majd a jegyzők állapotában.

nem tehet róla, hogy olyan nagyon csunya!

De nem tudta megtartani a fogadalmat. Azt hitte, hogy csupa alázat, csupa hódolat lesz a leány és ahelyett egy kényeskedő büszke kisasszonykát talált, aki beszélgetésük végén fejedelmi mozdulattal nyújtott át neki egy rózsát.

— Itt van, ezt magának adom! Az egész tanyán nem terem ilyen fajta.

Szerecsy Pál most láthatta, hogy még a keze is csunya. Sovány, szögletes kéz, apró, rosszul ápolt körmökkel.

— De, mikor mosolyog, akkor még el lehet tűnni, — gondolta magában Szerecsy s hazament.

Aztán még sokszor gondolt rá napközben és akármennyire iparkodott, nem tudta olyan csunyának elképzelni, mint amilyennek mondta. Pedig minden másra pontosan emlékezett. Például, hogy milyen szép butora van az ispán urnak, milyen finom bélessel kínálta meg az ispáné és milyen takaros ruhát viselt az ispán kisasszony.

— Hm! Jól élnek, annyi bizonyos!

Néhány nap múlva már munkába kellett állani. Vége volt a cséplésnek és a tanyai gyerekek öznöltek az iskolába. Bizony nehéz munka ez, nem jutott ideje, hogy az ispán kisasszonnyal törődjék. De tanítás közben olykor kikínézett az ablakon és néha épp akkor futott el arra a leány, buzaszemet szórva a csirkéknek.

— Pi-pi-pi! Egyetek, egyetek!

Mikor az ember a „bő“ betűre tanítja a béres-gyerekeket naphosszat, már egy kartonruhának a libbenése is gyönyörködtető látványosság.

És a nappalok még csak elmúltak valahogy, de az éjszakák! Oh, azok az ábrándokra termett, csendes tanyai éjszakák. Ilyenkor leült az ablakba és a csibukja füstjébe szöveggette jövődjé szürke szálait. A képzelet kicsi, dolgos, jókedvű feleséget varázsolt melléje és ott-honossá, színessé varázsolta fehérre meszelt szobáját.

Aztán meg néha orvul, váratlanul rátámadtak a fiatalos vágyak, amelyek arra biztatták, hogy verje szét öklével a nyomoruságos vályogfalakat és fusson, fusson a tág mezőkre, amíg lélegzete győzi... Szemben pedig, az ispánék ablakán, meg-megmozdult egy sejtelmes árnyék... Eh! Nem is olyan csunya az a leány, mint ahogy első látásra hinné az ember.

No, nem szép, annyi bizonyos. De hát, édes Istenem, mi az a szépség? Az a szerelemmel jóllakottak fényűzése. A fő, hogy leány, hogy menyecskének való szorgalmas, kedves... és... és apja ispán.

A kicsi tanító szoba és ispánlak között éjszakaról-éjszakára láthatatlan szellemhid épült, a melyen hol habozva, hol meg szilaj, elvakult vágyban botorkált Szerecsy Pál képzelete. Reggel persze szétfoszlott minden, de este ugyanazzal az erővel épült föl újra. A hol a nappal

lok egyformák, ott az éjszakai ábrándok nem váltakoznak.

Egy este — szinte izzó este volt, amilyen csak az Alföldön lehet nyár utóján — az ispánkisasszony kiült az udvarra az eperlák alá. Piros blúza be volt gyűrve mélyen a nyaka tájékán. Isten-bizony, így messziről jót mutatott az a kis fehérség a piros ruha közében.

És ez a kis fehérség egyre fényesedett, egyre élesedett, míg végre olyan lett, mint egy exotikus csillag, amely vonzóan, csábosan ragyog a vágyakkal telt, sejtelmes sötétségben.

A tanító nem töprengett sokat. Ki-osont hozzá és bágyadtan halkán rebegte:

— Jó estét.

— Jó estét! Maga az? Szinte rám ijesztett. Szörnyű hőség van odabenn.

Szerecsy Pál most már egészen átadta magát a pillanat hatásának. Lázasan mondta:

— Itt, van meleg... az én szivemben. Oh, kisasszony, én... én magát nagyon szeretem!

A kis csuf leány mintha egyszerre megnőtt volna, fejedelmi hidegséggel nézett végig rajta és szánakozva mondta:

— Sajnálom tanító ur, sajnálom! De az én szivem már nem szabad! Én mást szeretek!...

× **A város szegényügyi bizottsága.** A város szegényügyi bizottsága tegnap délután 4 órakor a városháza nagytanács-termében Oláh Károly v. tanácsos elnöklése alatt ülést tartott. Az ülésben elnökön kívül jelen voltak még: *Sárváry Gyula* t. főorvos, *Márk Endre*, *K. Tóth Kálmán* a bizottság tagjai és *Illésy Gyula* bizottsági jegyző. A bizottság tegnapi ülésében a szegényház arpbóbb házi ügyein kívül még az egybegyűlt folyó ügyeket intézte el.

EGYHAZ és ISKOLA.

Főigazgatói látogatás az állami reáliskolában. *Géresi Kálmán* tanker. kir. főigazgató tegnap végezte be az állami reáliskolában tartott, több mint egy hétre terjedő hivatalos látogatását. — A látogatás végeztével a tanári tanácskozáson megelégedését és elismerését fejezte ki a tanári karnak buzgóságáért, kötelességteljesítéséért. A méltó helyről jött elismerés jól eső érzést hagyott maga után a tanári kar összes tagjaiban.

Pályázat tanári állásra. *Kiss Áron* püspök pályázatot hirdet a debreceni tanítóképezdén üresedésbe jött földrajz-természettudományi tanszék betöltésére. Javadalmazás: 2400 korona alapfizetés, 800 korona lakáspénz, 200 korona ötödéves korpótlék. A fizetés 3600 koronáig, a korpótlék ötödévenként 400 koronáig emelkedhetik. Pályázatok március 20-ig nyújthatók be a püspöki hivatalhoz.

Egyházi gazdasági gyűlés. Az egyházi gazdasági tanács tegnap d. u. 3 órakor tartotta bizottsági gyűlését számos tag jelenlétében. Az elnöki tisztet *Vecsey Imre* v. főjegyző látta el, tekintettel arra, hogy *Szinay Gyula* elnök közbejött akadályok miatt nem lehetett jelen. A gyűlés jegyzője, mint rendesen *Somogyi Pál* volt. Jelen voltak még: *Kiss Albert*, *Szele György*, *Jánossy Zoltán*, *Juhász Ignác* stb. A tárgysorozat érdekesebb pontjai voltak: panaszok a pénztár helyiségének kezelése körül, kölcsön ügyek, segélyezéssek.

A japáni élet.

Japán tudvalevőleg az utóbbi évtizedekben hihetetlen gyorsan fejlődött és alakult át modern állammá.

Egy angol lap érdekes dolgokat ír Japán társaséletének mai állapotáról.

A régi Japánban az ellentét gazdag és szegény közt szinte jelentéktelen volt. Az ipari előkelőség még ismeretlen fogalom volt. A született nemesek, ha véletlenül gazdagok is voltak, a vagyonosságuk csakis földekben és rizsben jutott kifejezésre s a szegényebbek ezekért nem igen irigyelték őket, mert hogy több földjük és több rizsük van, az szinte természetesnek látszott.

Ma már az iparosok és kereskedők, akiket régebben mélyen megvetettek, hihetetlen gazdagságra tettek szert s akárhány nemes család fiait örvidenek, ha csekély javadalmazásu irnoki állást nyerhetnek el egy-egy ilyen nagyobb kereskedői háznál.

Az ország fővárosában, Tokióban a legsötétebb nyomor tanyáz s roppantul csalódik az, aki Japánt a virágillatos idillek országának hiszi. A tokiói utca árusok szegénysége olyan nagy, hogy sok árus egész készletét megvehetjük fél koronáért és száz számra kóborolnak

éjjel az utcán olyanok, akiknek ött fillérjük sincs, hogy fekvőhelyet kaphassanak.

De e nyomorultak azért mind erősen vitatkoznak Proudhon és Lassale szociális tanairól, melyeket a ponyvairodalom majdnem ingyen terjesztett az apró könyvecskékben. Még az analfabéták is e témákról beszélnek és azt óhajtják, hogy ha Japán már ennyire civilizálódott, legyen ideális állam, ahol minden vagyont felosztanak.

Ezek az éhes álmok izgatják ma Japán egész lakosságát, a gazdag polgárságot és az arisztokraciát kivéve.

Nem lehetetlen tehát, hogy a japán nép a mult évtizedek feudalizmusával szakítva, meg sem áll az anarkizmusig.

És talán épen ezért kell Japán felsőbb köreinek a háború, hogy a néppel a maga nyomorát kissé feledtessék.

Az olyan ipari város, mint *Osaka* ahol egy millió ember ül a szövöszékek előtt, szinte egyre forrong és erjed *Marx* és *Lassale* tanaitól. Erősen táplálja a szociálista mozgalmakat az is, hogy Japánban még ma a munkások védelmével egyáltalán semmit se törődnek. A munkatartam a munkaadó tetszésétől függ s a nőket és gyermekeket is a legnagyobb mértékben kiaknázzák. Olyan gyermekekkel, akik még kisdedszámba mennek, egyes gyárakban 12 órai munkát végeztetnek s ezért a napibérük egy két fillér, amiért nálunk egy jobb cigarettát sem kaphat az ember.

Ilyen viszonyok közt persze a nép degenerációja is szemlátomást észlelhető.

H I R E K

* **Csokonai Kör.** A Csokonai-Kör választmánya január hó 16 napján szombaton d. u. 4 órakor a kollégium kis tanácstermében ülést tart, melynek tárgyai: 1. Csokonai életrajzának pályázati feltételei, 2. Csokonai költeményeinek szemelvényes kiadása, 3. Folyó ügyek.

* **A debreceni kaszinóban** hétfőtől e hónap 18-ától kezdve lesznek a kaszinói hangverseny alkalmából előjegyzett ülőhelyek, mindennap d. u. 5—8 óráig az igazgató *Miskolczy Lajos*-nál átvehető. Folyó hó 20-án lesz a vigalmi bizottság utolsó gyűlése, melyen a kaszinói alelnök *Weszprémy Zoltán* fog elnökölni.

* **A „Magyar gyáriparosok országos szövetsége”-nek debreceni fiókja** a kereskedelmi és iparkamaránál január hó 19-én d. u. 3 órakor ülést tart, melynek tárgysorozata ez: 1. Elnöki jelentések a fiók-ügyeiről a közgyűlés és alapszabály módosításról. 2. Önálló magyar vámterület autonóm vámtarifájának kidolgozása. 3. Kiviteli üzleti előmozdítására való javaslatok. 4. Közszállítások rendezése. 5. Hatósági és állami verseny elleni állásfoglalás. 6. 64.922. sz. miniszteri rendelet, a munkások egészségének megóvása tárgyában. 7. A szövetség ügyvivő igazgatójának átirata (dr. *Neményi Ambrus*) 8. Indítványok.

* **A püspök ezer koronája.** Nagyvárad vasárnap székház avató ünnepe után beszélték ezt a kedves epizódot. Mikor az új székházban a diszgyűlés véget ért, az illusztris vendégek, főpapok, katonák siettek a polgármesterhez, hogy üdvözléjék. A podeszta, a kit a gyűlés során erős lámpaláz gyötört, izgatottan fogadta a gratulációkat és észre sem vette, hogy *Radu Demeter* gör. kath. püspök, miköz-

ben kezét fogott, valami papirost csusztatott a polgármester kezébe. Pedig mondott is még valamit. Csak ennyit: a szegényeknek. *Rimler Károly* azonban idegesen összegyűrte és elhajtotta a papirost s csupa véletlenség volt, hogy egy pillantást vetett utána. Akkor látta, hogy az összegyűrött cédula, ott a karszék lábánál egy darab pompás színekben tarkálló ezer koronás bankó, a püspök adománya.

* **Hajléktalanok menedékhelye.** Mondanunk is fölösleges, hogy örömmel vettük hírét, hogy a város a hajléktalanoknak a kegyetlen tél folyamára menedék helyet rendez be. El is mondtuk szépen annak idején, hogy a menedékhely itt meg itt lesz, hogy ott ennyi fekvőhely lesz, meg hogy ha jól emlékszünk hát tanácsi intézkedéséből ott a felügyeletet majd *Varga uram*, a város egyik közrendőre fogja teljesíteni, hogy az pénzbe ne kerüljön, Isten bölcsessége és a szaladó idő jóvoltából pedig immár január hónap 16-ika, tehát a tél dereka itt van. És csak Isten különös rendelkezése és az időjárás különös szeszélye csupán, hogy e java tél idején már a veréb is nem hull le a fáról — holtra fagyva. Hanem mindezek dacára az a bizonyos és általunk jóhiszeműleg körül irt menedékhely úgy látszik még sincs meg, legalább arra mutat azon körülmény, hogy tegnap este a tanács *Kovács József* polgármester elnöklése alatt, annak hivatalos helyiségében a menedékhely végleges elhelyezése tárgyában (maholnap tavasz lesz ugyan) bizalmas értekezletet tartott. Vajjon meddig og rajta még értekezni? Bizony szeretőnk, ha nem így volna — igaz!

* **Ismét robbanás Budapesten.** Fővárosi tudósítónk táviratozza:

Tegnap hajnalban nagy dörrenés hallatszott a fővárosnak külső-soroksári-ut felől eső részéről, ahol a *Heidelberg Testvérek cég*: *Első Magyar Vegyészeti gyár* egy benzintartálya felrobbant és a legnagyobb veszedelemmel tenyegette nemcsak az egész gyártelepet, de sőt a fővárosnak azt a részét is, amelyben a szóbanforgó gyártelep van.

Ahogy elterjedt a hire, hogy ég a kátránygyár (köznyelven ezt a nevet viseli az ipartelep) azonnal csapatostul, rajokban vonult a korán kelő fővárosi munkásnép a külső soroksári ut irányában, ahol a veszedelmes tűz kitört.

Az égő vegyi anyagok bűze és füstje betöltötte az egész fővárost, a melynek több helyén riadtak föl a hajnali esőndben fokozott erővel hangzó robajtól, amit a robbanás okozott.

A tűzjelzésre a főváros összes kerületeinek tűzörsége kivonult a veszedelmes tűzhöz, amelynek keletkezési okát eddigelé nem sikerült megállapítani. Megjelentek a korahajnali tűznél *Szcerbovszky Szaniszló* tűzoltó főparancsnok, *Janicsék* tűzfelügyelő és a mentők két őrsapata.

A tűz az egyik benzin izoátor fölrobbanásából keletkezett.

Nehéz munkát kellett végezniök a tűzoltóknak, amíg reggel 8 óra körül veszélyen kívüli állapotba helyezhették az egész gyártelepet, amelyen — mint elképzelhető — sok a gyulékony és a robbanó anyag.

Egy hónap alatt ez már a negyedik

Hasonló eset, amely erélyes intézkedést követel a hatóság részéről.

A kár körülbelül 30.000 koronára tehető, mert az elégett drága benzinyagyon kívül a felrobbant tartály-építmény is teljesen megsemmisült.

* **Szabad iskola.** A szabad iskola szokott helyiségeiben vasárnap e hó 17-én d. u. 3 órakor az orvosi tudományból előadást tartanak. Az Eötvös-utcai iskolában: dr. Tüdös Kálmán. A Jókai-utcai iskolában: dr. Legányi Gyula. A Miklós-utcai iskolában: dr. Brunner Lajos. A Bánk-utcai iskolában: dr. Losonczy Álmos. A tanítás ingyenes. Szívesen látnak minden felnőtt embert. — Látogassák minél többen ez érdekes és tanulságos előadásokat.

* **Tűz egy tanyán.** Érczi Kálmán birtokos bodóházi tanyáján — Mikepéres mellett — tegnap tűz ütött ki eddig még ismeretlen okból. A gyorsan terjedő tűz több mellék épületet s körül-belül 75 szekérnyi széna kazlat emésztett fel. A kár 2800 korona, melynek nagy része azonban megtérül, mert a házak s takarmány felék biztosítva voltak.

* **Nyilvános köszönet.** A debreceni dalárda az 1903 December 3-án megtartott hangversenyének megígért fele részét 250 koronát a siketnémák iskolája részére, Tek. Bárdos Géza titkár irtól átvettem s elkönyveltem. Fogadják a dalárda vezetősége, valamint a közreműködők, nemes tettökért az egyesület háls köszönetét. — Egyben a következő adományokat nyugtázom: A debreceni felső keresk, és polgári iskola növendékének gyűjtése 31 28 fillér. Tiszaug község gyűjtése 4 40. korona. Özv. Knoll Rudolfné 10 korona, Jászksír község és Temetkezési egyesület H-Tóglás 5—5 korona, Törökszentmiklós 20 korona, a debreceni posta és távirtda tisztikara 7 korona, a debreceni függetlenségi kör és a hajdunánási ev. ref. egyház 40—40 korona. — Fülek Pál pénztáros.

* **A Simonffy utcáról.** Régen járja már a panasz a város Simonffy-utcai új bérházában levő hentések és mészárosok miatt. Az aránylag szűk helyen összehúzóított mészárosoktól nagyobb rendet s tisztaságot követelhetne a rendőrség. Most is azért a panaszoknak az ott üzlethelységgel bíró kereskedők, hogy a mészárosok a frissen tevágott állatokat ajtójuk elé akasztják. Az állatokról lecsorgó vér valóságos töésákban esőpög a gyalog járón s bizony ebben az olvadós időben nem valami kellemes e vértöésákban gázolni. Különös, hogy a rendőrség, mely sokszor sokkal kisebb jelentőségű ügyekre gondot fordít, e tisztátalanságra s rendellenességre mit sem ügyel.

* **Halálozások.** Tegnap a következő halottakat jelentették be: Letány Illés róm. kath. 23 éves, Meszinger Juliánna ev. ref. 14 éves, Schweinitzer Ferenc róm. kath. 47 éves Kiss Endre ev. ref. 60 éves, Szemán N. róm. kath. 1 napos.

* **Vilmos császár, mint hajószakértő.** Berlinből írják, hogy Vilmos császár legutóbbi betegsége alatt élénken érdeklődött az iránt a két új hadihajó iránt, a melyeket Japán vett meg. A császár a genuai hajógyárból, ahol a hajók Argentína számára készültek, elküldette magának a hajók terveit és leírását. A tervek tanulmányozása után Vilmos császár levelet intézett a genuai német főkonzulhoz, amelyben ezeket írja:

A levelet megkaptam; köszönöm. Nagyon örvendek, hogy ítéletem, bár csak kezdetleges és hézagos anyagra támaszkodhatott, helyes. A két argentinai cirkáló tehát tényleg a legkitűnőbb páncélos minta, amely jelenleg, az összes haditengerészetek hajórajában használatban van. Ansaldo ezeknek megalkotásával nagyszerűt teremtett.

* **M. Á. V.** A magyar kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége a volóhatárszéli vonalon létesítendő magas építmények előállítására tárgyában nyilvános pályázatot hirdet, melyre a kelleleg kiállított ajánlatokat 1904. január 27. déli 12 óráig kell betérjeszteni a debreceni üzletvezetőség titkárságánál.

Az épületek tervei, szerződési tervezet és a feltétfüzetek a nevezett üzletvezetőség pályafenntartási és építési osztályában, valamint a munkácsi osztálymérnökségnél megtekinthetők s ugyanott az ajánlati szöveg és ajánlati költség-számítás 2 koronáért megszerezhető.

Bánatpénz fejében 3000 koronát kell letenni a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1904. jan. 26. déli 12 óráig.

A létesítendő magasépítmények a következők:

1.) Volócz állomás fölvételi épületének bővítése. 2.) Kis-Szolyva állomás fölvételi épületének bővítése. 3.) 3 drb. váltóállító bódé. 4.) Egy egyszerű földszinten őrház. 5.) 5 drb. Blokkbódé. 6.) Egy kettős emeletes őrház. 7.) Két kettős földszintes őrház. 8.) Egy vonalór-házhoz építendő toldalék.

* **Éjjeli csendzavarók.** Pisztoly lövés s lárma zavarta meg az éjjeli csendet tegnap a Hadház-utcában. Kiss János s Bakó István részeg fővel haladtak az utcán, míg nem egyiknek kedve kerekedett ablakot zuzni. Épen a 7-ik számú ház előtt haladtak, melynek ablakait sorra beverték. A megijedt lakó, névszerint Matei Miklós, rémületében rablókat rejtett s előkapva pisztolyát a levegőbe lött. A lövés zajára megijedtek a részeg csendzavarók, kiket az elősiető rendőröknek sikerült a rendőrségre kisérni.

* **Merész kereskedő segéd.** Tegnap éjjel alapos ijedséget okozott Kraft József kereskedő segéd a Tizenháromváros utca 26 ik szám alatt lakóknak. Épp a nevezett helyen időzött, midőn egyszerre pisztolyt rántott a lelövessel fenyegette a házi népet az üres pisztolylyal. Tréfáját azonban komolynak vették, s az előhívott rendőrnek átadták, ki a hetvenkedő kereskedő segédet felkísérte a kapitányságra, hol elveszik kedvét máskorra az ilyen izetlen tréfától.

* **Rövid hírek.** — *Billiárdozó nők.* Angliában a nők utóbbi időben nagyon felkapták a billiárd játékot. A játékszenvedély annyira hódít, hogy a tehetősebb angol családok majdnem mindegyikénél van már billiárd asztal. — *Tüntetés Zágrábban.* Zágrábban tegnap s tegnapelőtt nagyobb szabású tüntetés volt Magyarországon ellen. A csöcselék az államvasutak üzletvezetőségének ablakait betördelte. — *Megőrült család.* Berlinben óriási részvétet keltett az a szomorú esemény, hogy egy tekintélyesebb család ifja, örege, szöval az egész család megőrült. Az örülteket beszállították az elmeógyógyintézetbe. — *Lelőtte a papját.* Lembergben jelentik, hogy egy közeli faluban hajtóvadászat közben egy földbirtokos egy nyulra akart lőni, a lövés azonban a közelben álló plébánost érte, ki azonnal halva rogyott össze. — *Római leletek.* Komárom mellett egy népvándorlás korabeli város

nyomaira bukkantak. A lelet iránt nagy az érdeklődés, az ásatásokat kettőzött erővel folytatják.

x **Csakis az elővigyázat menti meg a kellemetlen következmények elől.** Ha ön meghűléseknek — mint köhögés, rakedség influenza — van kitéve, vagy ha asztmában, nehéz lélekzésben, mellszorultságban, torok, — tüdő, és gége hurutban szenved, úgy használja az általános elismert és kedvelt „Pectora“ fűszerteát, mely számtalan beteget meggyógyított.

A ki a „Pectora“ fűszerteát valódi, hamisítatlan állapotban kívánja, az forduljon csakis közvetlen a Diana-gyógy-szertárhoz, Budapest, Károly körút 5. sz., mely azt csomagokban 2 koronájával küldi meg.

Ma este az Arany Bika kávéházban Magyar Testvérek zenekara játszik.

EGYLET.

Az állami tisztviselők országos egyesületének debreceni hajdumegyei köre 1904. január hó 29-én délután 5 és fél órakor a városháza nagytanácstermében tartja évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. elnöki jelentés a kör tevékenységéről. 2. számvizsgálók jelentései és ennek alapján a felmentvény megadása. 3. a jövő évi költségvetés előterjesztése. 4. Esetleges indítványok tárgyalása, melyek 8 nappal a közgyűlés előtt a választmányhoz beadattak. A választmány határozati javaslata a fizetést rendező törvényjavaslat tárgyában. 5. Esetleges felebbezések. 6. Választások. Választandó titkár (lemondás folytán), az alapszabályok 30 §-a értelmében kisorsolandó 7 tag helyére 7 választmányi tag.

MULATSÁG.

Az izraelita nőegylet bálja. Ma tartja meg esti 8 órakor a Bika szálló pompás disztermében az izraelita nőegylet mindenkor kitűnően sikerült bálját. E bál jó kedves híre s a most lefolyt készülődések és az előzetes nagy érdeklődés révén biztosan mondhatjuk, hogy a ma esti bál is pompásan fog sikerülni. A bált érdekes és rendkívüli vonzó műkedvelő előadás fogja megelőzni, a mit azonban éppen sikere érdekében részletesen el nem árulhatunk.

Szemérmertlenség az irodalomban.

Irta: Kuthi Zsigmond.

Zola Balzac, Bourget és más jeles francia naturalisták tucatszámra vonták maguk után a tehetség nélküli utánzókat. — Michel Angelónak, Rafaelnek, Rubensnek és Rembrandtnak nem volt anynyi utánzója, mint a mennyi utánzója akadt a francia naturalista irodalomnak és a verizmusnak.

Amde a másolat ritkán éri el az eredetiség tőkélyét. Ha az utánzó maga is mester, úgy az utánzat is mestermű, míg ellenben, ha kontárok másolnak, el-törpül a másolatban az eredeti mű minden szépsége, varázsa.

Minden lángelméjű mesternek, minden korszakalkotó iskolának nyomába

számos tehetséges és kevésbé tehetséges utánczó szokott lépni. Mindegyik erőt, tehetséget, genialitást érez magában, no meg tisztást is, hogy a nagy elméket, a mesterművek alkotóit utánoztassák. — Így nőnek tucat számra amaz epigonok, a kik selejtesnél selejtesebb műveket alkotnak és azokkal mintegy megméltelyezik és megferdítetik az erkölcsnemesítő irodalmat. Zola, Dumas, Boweget, Guy de Maupassant stb. jeles francia írók az irodalmi naturalizmus iskoláját alapították meg. Celjuk volt a társadalom minden, de főleg a felsőbb rétegében uralgó cédaságot, erkölcsi romlottságot, hazugságot a maga meztelenségében elrettentő példaként bemutatni.

Igy mutatták be a gyarló ember bűneit, erkölcsi romlottságát, az állatig való lealacsonyodást regényekben és színpadon. Zola Nanája elrettentő példa képen szolgálhat minden könnyű véru nőnek és mindama férfiaknak, a kik drága pénzzen veszik a szerelmet, míg hitveseiket nyomorba, szegyenbe taszítják.

Amde mit cselekszenek az epigon utánczók? Léha cédaságokat egy csomó segélyezett, élet unottságot és szemérmertelenséget erkölcselenséget vétnek papírra és ráfogják, hogy ez a modern naturalizmus.

Az irodalom emez inficiáló bacillusai a jó ízlés rovására keletkezett szörny szülöttei az irodalomnak, egy idő óta a tiszta, erkölcsös magyar irodalom piacán is kezdenek megjelenni és mint a kakukok kezdik kiszorítani fészkekből a puritán, a tiszta, a szép magyar termékeket.

A magyar irodalom munkásai sohasem mártották tollaikat a fertőbe, sohasem hatoltak be a családok szentélyébe, sohasem rántották le a magyar puritán erkölcsű nő szemérmertességének himporát.

A magyar író dicsőítette a hazaszeretetet, a szerelmet, a bátorságot, a hőst, az ősök martíromságát, ostromozta a gyávaságot, a honárulást, a férfi gyávaságát, az emberek gyarlóságát, szóval a magyar író a szépirodalom terén talált elegendő anyagot, amit versben, regényben, beszélyben, színdarabban feldolgozott a nélkül, hogy erkölcsértő dolgokat vitt volna a piacra.

Egy idő óta azonban a francia klasszikus és nem klasszikus szaturalistikus irányú irodalmi termékeket utánozzák és tucat számra kerül a könyvpiacra mindenféle erkölcselenséget, érzékesiklándozó könyv.

Az ifjuság mindkét neme pedig csak úgy falja eme erkölcs és jóízlés rontó irodalmi fattyuhajtásokat.

Nem vagyunk mi se apácák se álszentekedők, az egészséges humort a szemérmert nem sértő életet, mi is szívesen meghallgatjuk; de ne nyuljunk otromba és durva kézzel a család a nő szentélyébe, ne fosszák meg a legszentebb érzelmeket hunporától, ne vigyék a meztelen erkölcselenséget, cédaságot, a piacra, a színház deszkáira!

Az erkölcsök amugy se állanak valami erős fundamentumon, ne vétkezzenek tehát azzal, hogy ezt a gyenge fundamentumot még jobban aláássák.

Ujabb időben a hírlapirodalom, különösen a fővárosi tárcákban kezdi kultiválni a naturalizmust. Evvel pedig nagyon árt az erkölcsnek. Az ilyen okoskodás, hogy minden csak illúzió, hogy nincs szerelem, hogy nincs szent családi kötelék, hogy nincs önzéstelen szeretet és szerelem, hogy a legforróbb szerelemből kötött házasságban is 2-3 hét alatt

elpárolog az idealizmus és szerelem: hogy az erény csak affektált valami; hogy bolond az a szép nő, a ki foltozott cipőben jár, száraz kenyeret eszik és napszámmal keresi élelmét, holott szépségével kincseket szerezhetne. Az ilyen filozofálás botozni való. Sivár léleknek még sivárabb terméke ez.

A magyar családi élet a magyar nő erénye, tisztasága, lelke puritánsága minden ha és mindenütt példakép szerepelt.

Igenis az igaz magyar nő tud tünni szenvedni, éhezni, fájni és koldulni, de erényét nem viszi piacra.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Jan. 16. szombat: Flirt nagyszám színmű. A.

Jan. 17. vasárnap délután: Náni népszínmű, este Aranyvirág, daljáték. Először

— (A színgazgató híradása. Vasárnap este kerül először színre az „Aranyvirág”. Operett 3 felvonásban, írta Martos Ferenc. Zenéjét szerette: Huszka Jenő. Az operett főbb szerepei a következőképp vannak kiosztva: Potyovier Danilo herceg — Faragó Ödön, Bebbó, hajóslégény — Mezei Andor, Silvio — Nagy János, Carlo — Cserny Béla, Aranyvirág, utcai táncosnő — Felhő Rózsi, Stone Ellen, amerikai milliomos — Ráthonyi Tilla, Gauld Harry — Krémer Jenő, Tapasztalatlan ifju — Iványi Antal, Meridon Lise — Püspöky Rózsi, Diar Diana — Székely Ilona. Fogadás — Szilágyi Aladár, John — Virágháty Lajos. „Aranyvirág” vasárnap esti premierjére az utalványok nem lesznek érvényesek.

TÁVIRATOK.

A Kossuth-párt villongása.

Budapest, jan. 15. Lengyel Zoltán a Független Magyarország mai számában elpanaszolta, hogy Varságh Zoltánt Károlyi György ellen Nagy-Károlyban senki se támogatta a függetlenségi-pártkörből, sőt neki is csaknem megtiltották a függetlenségi jelölt támogatását. Ez a cikk, mely erősen támadja a gyámoltalansággal vádolja a pártot, nagy megütközést keltett a Kossuth-pártban. Justh Gyula ingerülten kijelentette Lengyelnek: vagy te lépsz ki vagy én a pártból. Ezt tovább nem tűrhetjük! A dolognak a pártkörben folytatása lesz.

Az orosz-japán bonyodalom.

New-York, jan. 14. Pétervári távirat szerint a cár a téli palotában az újévi fogadtatás alkalmával kijelentette, hogy egész befolyását érvényesíteni akarja arra nézve, hogy fentartassék a béke a távol Keleten.

Washington, jan. 14. A japán követ közölte Hay államtitkárral, hogy Japán felelete az összes fontos orosz előterjesztések visszaautasítását tartalmazza. Mig Japán ellenindítványai olyan jellegűek,

hogy alig elfogadhatók, miért is Tokióban nagyon komolynak látják a helyzetet.

London, jan. 15. A Standardnak jelentik Odezzából: A porta Oroszországnak sürgős kérését az iránt, hogy a fekete-tengeri hadsereg a Boszporuson és a Dardanellákon átvonulhasson, elutasították.

A fiumei sajtóper.

Pécs, jan. 15. A fiumei politikai sajtópörben a tábla ma délelőtt hirdette ki az ítéletet, a mely szerint a törvényszék felmentő ítéletét helyben hagyta. Balogh Károly tanácselnök alapos indoklásban konstataált, hogy Hegyi Jenő és Barabás Albert joggal tekintettek dr. Kuscher Nándort a haza és nemzetellenes izgatások értelmi szerzőjének és a cikkeik megírása nemcsak joguk, de kötelességük is volt.

Asszonykérdések.

melyek a férfiakat is érdeklik.

Ha társaságba járunk és megfigyeljük, hogy miről folyik ott legtöbbnyire a szó, akkor megállapíthatjuk, hogy a sok semmitéről, üres fecsegés, a napi események megbeszélése és a pletykák között két komoly kérdés van, a mivel még a léha szalon-publikum is foglalkozik, a feminizmus és az antiszemizmus.

Ez utóbbi, bár nem tartozik az asszonykérdések keretébe, mégis van neki rokonnaság a kettő között. A névleges szabadság és a tényleges rabszolgaság alól való felszabadulás vágya egyaránt megnyilatkozik mindkettőben.

Hogy maga az annyira terjedő feminisztikus irány helyes-e, követendő-e, erre nézve állást foglalni ugyancsak nehéz. Ugy van a modern gondolkozású nő ezzel, mint a honpolgár a politizálással. Ha egy ideig ellenzéki lapot járát, egyszerre azon veszi és re magát, hogy dühös ellenzéki, mig ha kormánypárti lap az olvasmánya, akkor azt tartja, hogy mégis csak ezeknek van igazuk.

Ha Guy de Maupassant, Strindberg Schopenhauer, Nietzsche vagy a modern nagy orvosok és antifeministák, köztük ez a véresszájú Möbins doktor bizonyításait olvassuk, a kik rámutatnak mindarra, a mi igazolja azt, hogy a nő képtelen a természet által reá rótt súlyos munka mellett még a kenyérkeresés munkáját is végezni, akkor, ha nem is mindenben, de sok tekintetben igazat kell adnunk nekik. Még hinnünk kell azt is, hogy a mai társadalmi rendszer mellett az emberiség elcsenevészednék s idővel kihalna, ha a nő másképpen egzisztálhatna, mint a házasetben. Lou Andreas Salome, Ellen Key és Laura Márholm nő létükre és pedig önálló foglalkozással bíró nő létükre is ellenzői a feminizmusnak.

De ha viszont a lelkes és a mély meggyőződés hangján beszélő nagy feministákat, köztük Hedwig Dohmot hallgatjuk meg és körültekintünk és látunk magunk körül tétlenül vénülő leányokat, a házasságba kényszeredett boldogtalan asszonyokat, özvegyeket, a kik rokonaikra vagy fiaikra vannak szorulva, akkor értjük a nőt, kinek büszkesége feltámad, mert nem akar mindig és mindeu- ben a férfira utalva lenni.

Éreznünk kell azt is, hogy ma kevesebb azoknak az asszonyoknak száma a kiknek életét egészen betölti a gyermek, a férj s a háztartásnak a gondjai.

Sok, sok asszony van, a ki csak a főzőkanállal a kezében, talán arra volt hivatva, hogy az egész emberiségre hasznót hozó legyen s a kit megfosztva attól, hogy fejlődhessen, belekergettek vad és meddő álmódosítások világába, amelyekből csak akkor ébred fel, a mikor az élet már nem áll egészen előtte,

S a férfiak, ők, a kik annyira ellenzik a nő fejlődését, a kik szemünkre vetik a nőietlenséget, rossz anyaságot s minden egyebet, ha ki akarjuk magunkat szabadítani az ő egyeduralmuk alól, — ők, a kik élükön nagy szellemekkel, Nietzschevel és a többiekkel, a nőben csak a női állatot akarják látni s a gazdaszszonyt, ők maguk hogyan viselkednek a nővel szemben?

Távol van az az idő, a mikor az a leány tetszett, a ki szelid és jó és a kiknek arcára van írva, hogy belőle a legjobb anya és a legodaadóbb feleség lesz. Ha a házasságnál nem a pénz beszél, akkor minden leányba inkább szeretnek belé, mint az ilyenbe. Nagyon jó mondas az Eötvös Károlyé: Kérdezett egy apát, a ki leányait tuházián nevelte, hogy miért nem viszi őket társaságba? Mire az apa ezt felelte:

— A jó bornak nem kell cégér!

Erre aztán Eötvös az ő kedves humorával így replikázott:

— Igen am, ha megkóstolják!

Ma a nő egész életének jelentősége attól függ, hogy a leány megfelelő férjet kapjon. Erre van felépítve a leány egész élete, minden ügyessége, képessége és tehetsége ezen az egy ponton koncentrálódik.

A főfeladat kívánatosnak látszani s e mellett eltörpül minden egyéb.

Hány asszony van, a ki a semmittevésnél ezerszerre jobban élvezve egy hasznos foglalkozással betöltött életet, még ha nem is önállóan dolgozva, — hanem egy szeretett férjnek segédezzve.

A leány későbbben, megmondottában, az életet, az embereket, de főképpen azt az egy embert jobban ismerve menne férjhez, ha megadatnék neki a mód, hogy szelleme, gondolkozása és egyénisége ne a házasság után, hanem a házasság előtt fejlődjen ki.

Szóval, szabad fejlődést a nőnek! Legyen szabad neki is hajlamait követnie, akár a házasságlet jármába lépni, akár pedig kilépnie a világba s küzdenie életért a férfiak sorában. Legjobban talál Ellen Leynek a mondása, a ki antifeminista létére is azt hirdeti:

„Minden asszonynak arra kell törekednie, a nélkül, hogy a társadalom ebben gátolhassa, hogy kitalálja: a természet éppen vele mit szándékozik elérni!”

Az a baj azonban, hogy a társadalom ma még gátolja ebben. Mert hiába lehet hivatalnok ma nő, ha ki van mondva, hogy harminc forintnál több fizetésre nem veheti s önálló munkát nem végezhet.

Körülbelül erre is találó az ismert régi egyiptomi törvény:

1. Minden asszony mehet s jöhet, a hova akar.

2. Czipő nélkül nem szabad kijárnia.

3. Minden cipőmesternek szigorúan tiltva van asszonynak cipőt eladni, Ezért hát mégis igazuk van a fe-

miáistáknak, ha jogokért és önálló társadalmi állásért küzdenek, mert ha érettek a nők mindarra, a mire vállalkozni akarnak, akkor előbb vagy utóbb ki is vivják az igazukat.

S azért igazuk van az antifeministáknak is, ha védik évezredes álláspontjukat.

Majd kisül az igazság. Lessing is azt mondja: Az emberek még semmiben sem egyeztek volna meg, ha semmi felett sem vitatkoztak volna!

Rum és likőr készítés.

A legfinomabb rum és likőrök olcsó előállításához és készítéséhez ajánljuk gyárunknak a bel- és külföld e nemű gyárjai között a legjobb készítményeit rum és likőr punschainkat és pedig a legfinomabb készítményű angol rumesenciánkat és likőr punschainkat és esenciánkat. Egy üveg rumesencia 5 liter legjobb rum készítéséhez a használati utasítással együtt 75 kr.; valamint 3 liter kőményes likőr, alpesikeserű, angolkeserű stb. készítéséhez 70 kr. — Megrendelhető az osztrák-magyar birodalom bármely posta hivatala útján portómentes küldéssel. Mindennemű orosz tea is olcsón kapható. A szállítvány ára előre küldendő, vagy csak utánvétellel lesz megküldve.

Adolf Salzer & Sohn,

Iglau (Mähren.)

Képviselő kerestetik.

Uradalmaknál, földbirtokosoknál, ipar, vállalatoknál, nagyobb iparosoknál, lakatosoknál, pékeknél jól bevezetett urak, esetleg az egész megyé kiterjedő kizárólagos működési körrel, tejszeparátorok, sütődei gépek, motorok szivattyúk, és egyéb-jövedelmező technikai cikkek előrusítására, kedvező feltételek mellett kerestetnek. Ajálatok „U. H. 383“ jelisével Mossen Rudolphhoz, Budapest, címzendők.

Legmagasabb pénzkölcsön

mérsékelt kamatra mindenféle sorsjegyekre, például:

Jósziv sorsjegyre	K.	8.
Bazilika „	„	17.
Magy. vör. „	„	23.
Oszl. „	„	50.
Olasz „	„	32.
3 ^o . Magy. jelzalog sorsjegyre	„	200.

stb. elzálogosított sorsjegyeket kiváltunk és azokra magasabb kölcsönt aduk. A kölcsön tetszés szerinti részletekben törleszthető. A sorsjegyeket minden huzás után lelkiismeretesen ellenőrizzük

Fischer és Riesz bankház

Bpest, VII., Erzsébet-körút 9. sz. (New-York-palota.)

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, Kistemplombazár.

Ujjonnan átalakított divatáruház.

Külön szőnyeg-osztály.

Agy és asztalterítők, Butorszövetek, Kocsi takarók, Függönyök, Linoleum

Lópokrócok.

Ériási raktár.

SPECIALISTA

Sérvkötőkben!

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi pelotával a legtökéletesebb a maga nemében! Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fekvése által felülmul minden más gyártmányt.

ÁRAK: Egyoldalú Kétoldalú
12 kor, 24 kor.

Uj! Igen célszerű. Uj!

Keleti-féle cs. és kir. szab. higioniuos gummi sérvkötő rugónélkül gyenge a nyomás iránt érzékeny betegeknek legméltóbban ajánlható.

Árak:

Egyoldalú | Kétoldalú
kor. 10.— | kor. 20.—

Testgyógyászati gyáraimban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: járó- és tanzópek, mű-fűzők ferdénúttok részére,

műlábak és műkezek

— amputáltak részére. —

H a s k ö t ő k, gummi-görcsér-harisnyák stb.

Betegtoló székek és kocsik.

Uj! Uj! Cs. és kir. szabadalmazott szagtalan

Fontos szoba-ürszékek,

légmentesen elzárható (szagtalan) fedéllel, Eredeti gyári árak mellett!

Valódi francia gummi-óvó különlegességek eredeti párizsi csomagolásban. Árak kor. értékben! Tucatonta: 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Legújabb, 1903. évi körül-belül 3000 diszes ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve.

Keleti J.

orvos-sebészeti mű- és kötszergyára.
Alapítva 1878.

Budapest, IV. Koronaherceg-u. 17.

A „Takarék és Hitelintézet részv. társ“-nál

4 1/2% mellett elhelyezett betétek kamatlábát 1904. február 1-től kezdődőleg 4%-ra szállította le az igazgatóság.

Kérjen mindenki

saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

csak oly csomagokban, a melyek a Kneipp páter védjegyét és a Kathreiner nevet viselik, és kérülje gondosan a silány utánzatok elfogadását.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Oh jaj

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyalkasodás ellen gyors és biztos hatású

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadozó 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“

GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST VI., Váci-körút 7.

Eljen!

Egger mellpasztillia csakhamar meggyógyító!

Kapható Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Sándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. othschnek V. Emil, Szilcs Ferenc, Tóth Béla gyógyszerházában.

Legkedveltebb, legtökéletesebb arctisztító és szépitő szerek: Akácia

ELSŐ MAGYAR Gazdasági GÉPGYÁR

részvénytársulat

Budapest, VI. Váci-ut 19.

2500 gőzmozdító, 100 000 kőolaj, kőszén és gépüzemben.

Különbeszerelésre KÜLÖN SZAKOSZTÁLY.

Kívánatos árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely

BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz-uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel.

200 kényelmes lakoszobával.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

KATZER

szücsmester, udvari szállító

Budapest, VI., Ó-utca 44.

Szőrmeőrui az egész világon elterjedtek és elsőrangúak.

GUMMI

HALHÓLYAG

tuczatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és feljebb, a világ legjobbjai, titoktartás mellett, utánvételt, vagy a pénz előzetes beküldés után küldi a szakra legelő rangú csépe:

RHEF J.

specialista. Nécs, Drapóvalás 2. Árjegyzék ingyen.

BUTOR.

szépitő és tisztító

NEMES és LENGYEL

BUDAPEST.

IV. Kecskeméti-utca 6. sz.

ZIMEK

bármely országból és szakmából, ajánlatok szétküldése és ill. összeköttetések biztosítása céljából (postadíj jóállásáért)

ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI

Nemzetközi Czimirodájában

Budapest, V., Nador-utca 13. sz.

Prospektus ingyen és bérmentve.

OSAN

A torok, tüdő, száj és fogak legjobb védője az.

Felbontja az eddig ismert összes fogyszeret.

OSAN-szájvíz-essencia 88 kr., OSAN-fogpor 44 kr.

Czerny-féle keleti a legjobb és legkedveltebb szépitő-szörmeőrui

ROZSATEJ

Úvege 1 forint. Ekebe balzsamszappan 30 kr.

Fritsch Ferd.-féle Napraforgó-szappan 50 és 35 kr.

Tanningene a legjobb és legégszabesebb hajfestő-szörmeőrui, barna és fekete. Ár 12.50

Prospektus ingyen és bérmentve küld:

Czery J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. Kiltüntetve London, Páris, Brüssel, Konstantinápoly stb.

Raktáron győgytárakban, illatszertárakban stb.

RÖSER

TANINTÉZET

Budapest, VI., Aradi-utca 10.

ALAPITVAOTT 1853.

Nyitvaon polgári iskola 10-14 éves ifjak részére. — Felsőbb kereskedelmi iskola 14-18 éves ifjak részére. — Nevelő internátus bentlakó növendékek részére. Bizonyítványai államérvényesek és az egyéves önkéntességre jogosítanak. — Bővebb felvilágosítást ingyen ad

Röser János, igazgató

INTERNACIONÁLIS SZÖRVEZTŐ

néhányasorú nemzetközi szék- és szőnyeggyártó vállalat. Egyetlen központ a szék- és szőnyeggyártásban.

Pórtitár: Dr. Kovács Ernő

Budapest, Gyár-utca 12. sz.

Megjelent „Társasági Évkönyv” 1903.

MI helybeliek BUDAPESTEN a NEW-YORK KÁVEHAZBAN (Erzsébet-körút 8-11. szám) találkozzunk.

Használjon Kerpel-féle

KÉZFINOMÍTÓ

folyadékot, mely minden kezét 3 nap alatt simit, fehérit, szépit. 1 üveg 90 fillér. Postán 4 üveget bérmentve küld

KERPEL gyógyszerház

Budapest, V., Lipót-körút 28.

A KISBIRTOKOSOK ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses záloglevel-kölcsönöket, melyek után

teljes közpénzfelvétellel:	2 1/2-3% levonással:
50 évről 5.70%-ra	50 évről 5.25%-ra
32 1/2 : : 6.50%-ra	34 : : 6. : -re
22 : : 8. : -re	25 : : 7. : -re
15 : : 9.80%-ra	15 : : 9.40%-ra

fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

LEOPOLD GYULA

Saját érdekében hirdessen

Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.

LE DÉLICE

LE DÉLICE

Vergé CIGARETTAPAPIR

Vergé SZIVARKAHÜVELY

MINDENÜTT KAPHATÓ.